

**ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1***
**Administrative Skills of Administrator and the Quality of Work Life
of Teacher in School under the Office of Secondary Educational
Service Area 1**

อันธิกา บุญเลิศ

Aunthika Boonlert

มหาวิทยาลัยศิลปากร

Silpakorn University, Thailand.

Email: Aunthika139kruthai

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 2) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางประมาณขนาดตัวอย่างของเครจซ์และมอร์แกน ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 47 โรงเรียน ในแต่ละโรงเรียนมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 94 คน ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) ทักษะการบริหารของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: ทักษะการบริหาร; ผู้บริหาร; คุณภาพชีวิตการทำงานของครู

---

*Received October 12, 2019; Revised October 21, 2019; Accepted December 21, 2019

Abstract

The purposes of this study were: 1) to determine the Administrative skills of the school directors under the Office of Secondary Educational Service Area 1, 2) to determine the quality of work life of teacher in schools under the Office of Secondary Educational Service Area 1, and 3) to determine the relationship between the administrative skills of school administrators and quality of work life of teachers in schools under the Office of Secondary Educational Service Area 1. By specifying samples from the approximate size table of Krejcie and Morgan. The sample size of this study were 47 secondary schools in each school there were 2 informants. The respondents from each school were school director or the person in charged and a head of learning group, with a total of 94 respondents. The instrument for collecting the data was an opinionnaire. The statistical treatments were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient. The findings of this study were as follows: 1.The Administrative skills of the school directors under the Office of Secondary Educational Service Area 1 as a whole and each aspect were at a high level. 2. The quality of work life of teacher in schools under the Office of Secondary Educational Service Area 1 as a whole and each aspect were at a high level. and 3. There were significant relationship between administrative skills of the school administrators and quality of work life of teacher in schools under the Office of Secondary Educational Service Area 1 as whole and each aspect with a 0.01 significant level.

Keywords: Administrative Skills; Administrator; Quality of Work Life

บทนำ

คุณภาพชีวิตการทำงานมีปัจจัยพื้นฐานมาจากสภาพการดำรงชีวิตที่ดี พร้อมทั้งความรู้สึที่เกิดจากความพึงพอใจในการทำงาน เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน อันเป็นปัจจัยทำให้เกิดประสิทธิผลในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน (Cascio, 1998) วอลตัน (Walton) ได้กล่าวถึงคุณภาพชีวิตการทำงานว่าเมืองค์ประกอบ 8 ประการ คือ ค่าตอบแทนที่เพียงพอและ

เป็นธรรม สภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพอนามัย โอกาสในการใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนางาน โอกาสในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและมีความก้าวหน้ามั่นคงในหน้าที่การงาน การยอมรับทางสังคมในองค์การ การกำหนดระเบียบข้อบังคับ ความเป็นสิทธิส่วนบุคคลในองค์การ ความสมดุลอันเหมาะสมระหว่างเวลาของหน้าที่การงานและเวลาส่วนบุคคล และบทบาทที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม (Walton, 1973) การทำงานของครูจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่จะช่วยให้ครูมีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยไม่สามารถแยกกิจกรรมการทำงานออกจากดำเนินชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น ครูจึงควรได้เสริมสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานอย่างมีคุณค่า เพราะคุณภาพชีวิตการทำงานเป็นการทำงานที่ทำให้ชีวิตมีคุณภาพ (ธีรชัยฉัตรชัยวัฒนกุล, 2558)

ภายใต้รูปแบบการเปลี่ยนแปลงการศึกษาในยุคของการบริหารจัดการศึกษาไทยในปัจจุบัน ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขการปรับเปลี่ยนการแข่งขันเพื่อสร้างข้อได้เปรียบและความมุ่งมั่นของสังคมที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว รุนแรง และมีความหลากหลายต่างก็ส่งผลต่อวิชาชีพโดยเฉพาะด้านการศึกษา (วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, 2552) ผู้บริหารหน่วยงานจะต้องมีศักยภาพและทักษะในการจัดการงานให้ประสบผลสำเร็จ เพื่อบริหารสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ทั้งต้องอาศัยความชำนาญและความสามารถ เพราะการปฏิบัติงานใด ๆ หากคาดหวังจะทำให้ผลการปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแล้ว ผู้บริหารจะต้องมีทักษะการบริหารงาน (ศุภชัยวิชัยและพัฒนาทางการศึกษา, 2558) ดูบริน (Dubrin) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะการบริหาร ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะด้านมโนภาพ ทักษะด้านการวินิจฉัย และทักษะด้านนโยบาย (Dubrin, 2009) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารสถานศึกษา

จากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ประจำปี 2560 พบว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีคุณภาพในระดับดีเยี่ยม แต่เมื่อพิจารณาด้านที่ประเมินกระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า มีจุดปัญหาที่ควรได้รับการปรับปรุง ดังนี้ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบ การใช้เทคโนโลยีที่รวดเร็ว เหมาะสม และทันสมัย การส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ การมีภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาการนิเทศวิธีการประเมินผลในเชิงคุณภาพ การใช้กระบวนการวิจัยในการรวบรวมข้อมูลมาใช้ปรับปรุงแก้ไข การนำหลักคิดตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติมาใช้ปรับกระบวนการทำงานในหน่วยงาน จัดกิจกรรมในสถานศึกษาให้ตอบสนองนโยบาย จุดเน้น ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และการพัฒนาด้านชุมชน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาให้ชัดเจน นอกจากนี้

ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ได้รับการคาดหวังในบทบาทที่จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น (กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา, 2560)

การวิจัยเรื่อง “ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1” จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สามารถนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการส่งเสริมทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนและคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ต่อไป

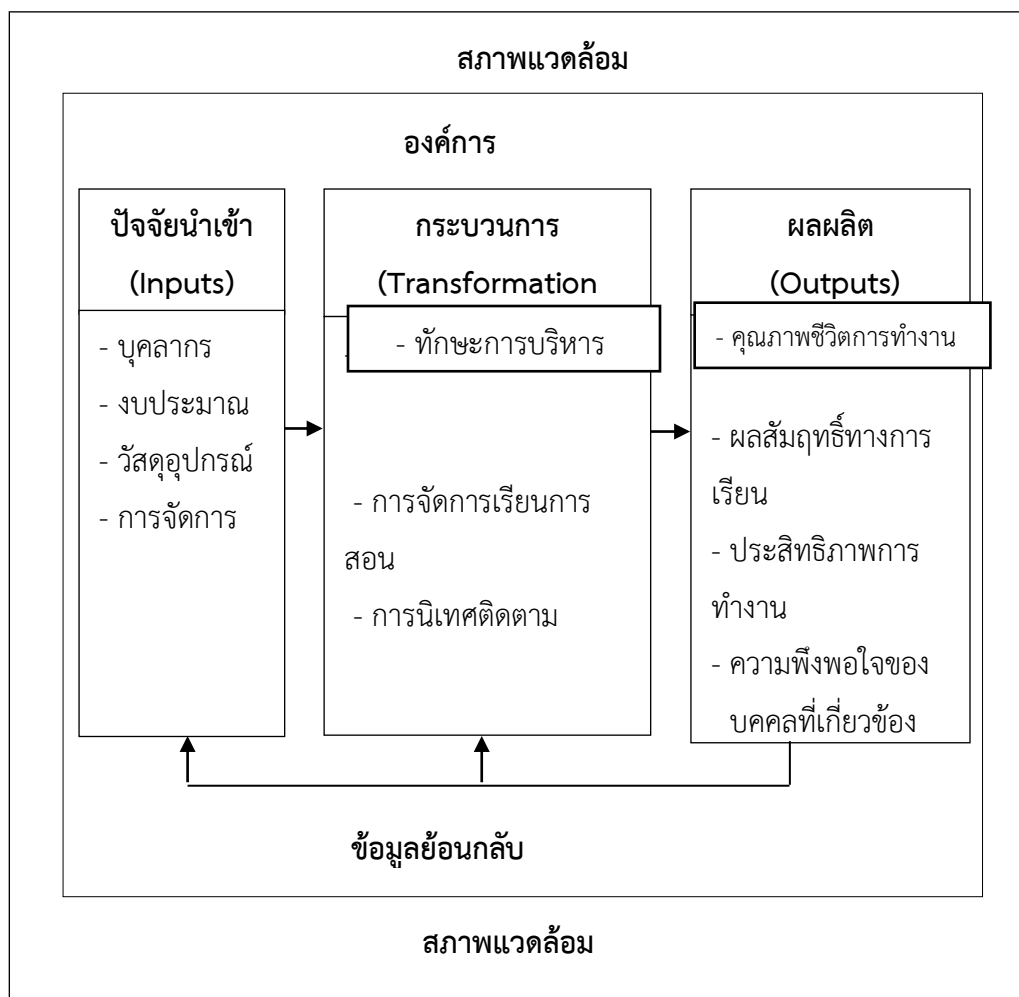
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
2. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

กรอบแนวคิด

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยผู้วิจัยได้นำทฤษฎีตามแนวคิดของ ลูเนนเบิร์ก และ ออสเตน (Lunenburg and Ornstein) มาเป็นกรอบของการวิจัย ซึ่งได้กล่าวว่าเป็นทฤษฎีเชิงระบบ (Systems Theory) โดยใช้กรอบแนวคิดระบบเปิด (Open-System Framework) ประกอบไปด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนแรกสภาพแวดล้อมภายใน ซึ่งมีมิติการดำเนินงานของสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) มีกระบวนการแปรสภาพ (Transformation Process) และผลผลิต (Output) ที่จะเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ไปยังปัจจัยนำเข้าและกระบวนการแปลงสภาพเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุง แก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ส่วนที่สอง คือ สภาพแวดล้อมภายนอก

ประกอบด้วย การเมืองและกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และวัฒนธรรม (Lunenburg & Ornstein, 2012) ดังที่ได้แสดงให้เห็นในแผนภูมิที่ 1

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยอาศัยข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็น ที่มีแผนแบบการวิจัยลักษณะกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสภาพการณ์ ไม่มีการทดลอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 รวมทั้งสิ้น 67 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้มาจากการเปิดตารางประมาณขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 59 โรงเรียน และใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามขนาดของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เป็น 2 ประเภท คือ 1) ขนาดเล็กและ ขนาดกลาง 2) ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ในแต่ละโรงเรียนกำหนดให้มีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 118 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสอบถามความคิดเห็น แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร ตามแนวคิดของดูบริน (Dubrin, 2009) และตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน ตามแนวความคิดของ วอลตัน (Walton) (Richard E. Walton, 1973, น.12-16) ทั้ง 2 ตอน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert's five rating scale) (Likert, 1932)

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากผลงานวิจัย แล้วนำผลการศึกษามาสร้างแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบแบบสอบถามโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ที่ไม่ใช่โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 โรงเรียน และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่ไม่ใช่โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 7 โรงเรียน รวมทั้งหมด 15 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน รวม 30 ฉบับ

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาแล้วมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.984

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือขอความร่วมมือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล และ 2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้หน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำนวนผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 118 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ความถี่ และ ร้อยละ 2. การวิเคราะห์ระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารและระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน สถิติที่ใช้ คือ มัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1981) และ 3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะ การบริหารของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยใช้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัย

1. ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากโรงเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 59 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนมีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 2 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง จำนวน 1 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 1 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 118 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 47 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 94 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80 นำมาวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 51.06 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี มากที่สุด จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 47.87 มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโทมากที่สุด จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 65.95 และมีตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนหรือ

ผู้รักษาการในตำแหน่ง และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีจำนวนเท่ากัน กลุ่มละ 94 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ซึ่งจากการวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.67) ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ที่	ทักษะการบริหาร (X_{tot})	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.	ทักษะด้านเทคนิค (X_1)	4.11	0.65	มาก
2.	ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (X_2)	4.17	0.70	มาก
3.	ทักษะด้านมโนภาพ (X_3)	4.10	0.73	มาก
4.	ทักษะด้านการวินิจฉัย (X_4)	4.13	0.73	มาก
5.	ทักษะด้านนโยบาย (X_5)	4.17	0.75	มาก
โดยภาพรวม (X_{tot})		4.14	0.67	มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับค่ามัธยฐาน เลขคณิตมากที่สุดไปหาต่ำที่สุด ดังนี้ ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ($\bar{x} = 4.14$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน จำนวน 5 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานเลขคณิตมากที่สุดไปหาน้อยดังนี้ ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.70) รองลงมา คือ ทักษะด้านนโยบาย ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.75) รองลงมา คือ ทักษะด้านการวินิจฉัย ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.73) รองลงมา คือ ทักษะด้านเทคนิค ($\bar{x} = 4.11$, S.D. = 0.65) และรองลงมา คือ ทักษะด้านมโนภาพ อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.65-0.75 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจากการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$, S.D. = 0.61)

2. คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

ที่	คุณภาพชีวิตการทำงาน (Y _{tot})	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.	ค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรม (Y ₁)	3.60	0.83	มาก
2.	สภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพอนามัย (Y ₂)	3.71	0.74	มาก
3.	โอกาสในการใช้ความรู้ ความสามารถในการพัฒนา (Y ₃)	4.03	0.62	มาก
4.	โอกาสในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและมีความก้าวหน้ามั่นคงในหน้าที่การงาน (Y ₄)	3.99	0.67	มาก
5.	การยอมรับทางสังคมในองค์กร (Y ₅)	3.99	0.65	มาก
6.	การกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ ความเป็นสิทธิส่วนบุคคลในองค์กร (Y ₆)	3.99	0.68	มาก
7.	ความสมดุลอันเหมาะสมระหว่างเวลาของหน้าที่การงานและเวลาส่วนบุคคล (Y ₇)	3.86	0.81	มาก
8.	บทบาทที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม (Y ₈)	4.10	0.71	มาก
โดยภาพรวม (Y _{tot})		3.91	0.61	มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่ามัชฌิมเลขคณิตมากไปหาน้อยดังนี้ บทบาทที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ($\bar{x} = 4.10$, S.D. = 0.71) รองลงมา คือ โอกาสในการใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนา ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.62) รองลงมา คือ การยอมรับทางสังคมในองค์กร ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 0.65) รองลงมา คือ โอกาสในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและมีความก้าวหน้ามั่นคงในหน้าที่การงาน ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 0.67) รองลงมา คือ การกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ ความเป็นสิทธิส่วนบุคคลในองค์กร ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 0.68) รองลงมา คือ ความสมดุลอันเหมาะสมระหว่างเวลาของหน้าที่การงานและเวลาส่วนบุคคล ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = 0.81) รองลงมา คือ สภาพการทำงานที่คำนึงถึงความปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพอนามัย ($\bar{x} = 3.71$, S.D. = 0.74) และรองลงมา คือ ค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรม อยู่ในระดับต่ำสุด ($\bar{x} = 3.60$, S.D. = 0.83) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า อยู่ระหว่าง 0.62-0.83 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของทักษะการบริหารของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน (X_{tot}) กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน (Y_{tot}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน และเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง ($r_{xy}=0.688^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

1. ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นผลเนื่องมาจากส่วนใหญ่ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี มีทักษะและประสบการณ์ในการทำงานมาก มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการบริหารจัดการก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ในระดับมากอยู่ในลำดับแรก ทั้งนี้ เป็นเพราะผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถทำให้สมาชิกในและองค์กรและทีมร่วมมือร่วมใจกันทำงาน รวมวัฒนธรรมของคนที่หลากหลายไว้ด้วยกันและจัดการอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุภาพร บุญมาก (2552) ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นผลเนื่องมาจากครูส่วนใหญ่มีการทำงานที่เน้นประโยชน์ต่อสังคม เน้นการปฏิบัติงานที่มีความรับผิดชอบต่อหน่วยงาน สังคม และชุมชน ให้มีความเจริญก้าวหน้ามีความเป็นอิสระและความเป็นส่วนตัวในการปฏิบัติงาน ได้รับการเคารพในสิทธิส่วนบุคคลในการแสดงความคิดเห็น รวมถึงได้ใช้ความสามารถตรงกับความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ทำให้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน ซึ่งให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี จึงทำให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน มีโอกาสในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เกิดความก้าวหน้าและมั่นคงในหน้าที่การงาน

รวมทั้งสภาพทั่วไปทางกายภาพของที่ทำงานเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานและส่งเสริมต่อสุขภาพอนามัย ส่งผลทำให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีคุณภาพ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บทบาทที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมมีค่ามีขั้วมีลักษณะอยู่ในระดับมาก เป็นอันดับแรก ทั้งนี้ เกิดจากการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในด้านการประสานงานและติดต่อกับหน่วยงานภายนอกโรงเรียน การทำงานที่เน้นประโยชน์ต่อสังคม เน้นการปฏิบัติงานที่มีความรับผิดชอบต่อหน่วยงาน สังคม และชุมชน ให้มีความเจริญก้าวหน้าตลอดจนหน่วยงานเพื่อสาธารณะประโยชน์อื่น ๆ และเห็นถึงคุณค่าของงานที่ตนได้กระทำ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนอันเป็นเหตุสำคัญ และส่งผลต่อการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นางลักษณ์ ฤทธิ์คำ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครูโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี พบว่า ระดับคุณภาพในการทำงานของครูโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี อยู่ในระดับมาก

3. ทักษะการบริหารของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หมายความว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนมีทักษะการบริหารมาก คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนก็จะเพิ่มขึ้นมากตามไปด้วย เพราะคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับทักษะการบริหารการปฏิบัติงานและการพัฒนางาน ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานผ่านกระบวนการร่วมมือและประสานงานกันระหว่างมนุษย์และทรัพยากรทางการบริหารให้ดำเนินไปตามนโยบายจนบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่วางไว้ได้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพที่สุด หากผู้อำนวยการโรงเรียนมีทักษะการบริหารที่ดีก็จะทำให้ผลการปฏิบัติงานและคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนดีตามไปด้วย สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธนพร มากระจัน (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องทักษะการบริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า ทักษะการบริหารมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับมากและเป็นความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ทักษะด้านมโนภาพมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จึงควรศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง ศึกษาทักษะการบริหารด้านต่าง ๆ เพื่อนำความรู้และประสบการณ์มาใช้ในการประสานงานต่อไป

2. ทักษะการบริหารของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ควรส่งเสริมให้ผู้อำนวยการโรงเรียนเพิ่มพูนพัฒนาทักษะการบริหาร ทั้ง 5 ด้าน ให้สูงยิ่งขึ้นไป ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ทักษะด้านมโนภาพ ทักษะด้านการวินิจฉัย และทักษะด้านนโยบาย เพื่อให้คุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนดียิ่งขึ้นต่อไปตามลำดับ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กับผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ใกล้เคียง

2. ปัจจัยการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

เอกสารอ้างอิง: References

กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา. (2560). *รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาฯ 4 มาตรฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ประจำปี 2560*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1.

Educational Quality Assurance Promotion Group. (2017). *Assessment Report Internal quality of the school 4 standards of the Office of Secondary Educational Service Area 1 for the year 2017*. Bangkok: Office of Secondary Educational Service Area 1.

นงลักษณ์ ฤทธิคำ. (2555). *คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูโรงเรียนนวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

- Litkum, N. (2012). The Work Life Quality of Teaching Officials at Nawaminthrachinuthit Suankularb Witthayalai Pathum Thani School. Thematic Paper. Dhurakij Pundit University
- ธนพร มากระจัน. (2558). *ทักษะการบริหารกับการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Makrachan, T. (2015). *Managerial Skills and Administrator's Professional Performance Standards in School under Secondary Educational Service Area 9*. Thesis. Graduate School, Silpakorn University.
- ธีระชัย ฉัตรชัยวัฒนกุล. (2558). *คุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูสังกัดกรุงเทพมหานครสำนักงานเขตบางกะปิ*. *วารสารบริหารการศึกษามศว*, 12(22), 82-90.
- Chatchaiwattanakun, T. (2015). *Quality of working life that affects the practice of teacher professional standards under the Bangkok Office Bang Kapi District*. *SWU Educational Administration Journal*, 12(22), 82-90.
- วีระยุทธ ขาดตะกัญจน์. (2552). *เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Chatakakan, W. (2009). *Administrative techniques for professional education administrator* (2nd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University.
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาทางการศึกษา. (2558). *เอกสารประกอบการประชุมนำเสนอผลงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ระดับชาติ ปี พ.ศ. 2558*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Educational Research and Development Center. (2015). *National conferences and presentations for thesis 2015*. Nakhon Pathom: Faculty of Education Silpakorn University.
- สุภาพร บุญมาก. (2552). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับมาตรฐานด้านบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Bunmark, S. (2009). *The Administrator's Skills and Standard Administrative and Management of the School in Suphanburi Education Service Area Office 2*. Thesis. Graduate School, Silpakorn University.

Dubrin. A.j. (2009). *Essentials of Management*. (8th ed.). Mason: South-Western Cengage Learning.

Cascio, W. F. (1998). *Managing Human Resources: Productivity, Quality of Work Life, Profits*. New York: McGraw-Hill.

Lunenburg, F.C. and Ornstein, A.C. (2012). *Educational Administration* (6th ed.). Wadsworth: Cengage Learning.

Best, J. (1981). *Research in Education*. (4th ed.). New Jersey: Prentice-Hall.

Krejcie, V. and Morgan, W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Education and Psychological Measurement*, 30, 607-610.

